

Esc de trei ori in septimana: Mercuri-a, Vineri-a si Domineo' a, candu o cõla in tãge, candu numai diumetate, adeca dupa momentulu impregiariloru.

Pretulu de prenumeratiune:

<i>pentru Austria:</i>	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patrariu	2 " " "
<i>pentru Romani'a si strainetate:</i>	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " " "
" patrariu " "	4 " " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune. **Josefstadt, L. Engasse Nr. 43**, unde suntu a se adresã si corespundintiale, ce priveso Redactiunea, administratiunea seu speditur'a cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publicã.

Pentru *anuncie* si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretiu scadiutu. Pretulu timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa.

Viena 27 febr./10 mart. 1868.

Ambele natiuni suverane adeca si natiunea politica transilaitana si natiunea cislaitana *) incepu a senti cã institutiunea delegatiuniloru nu este tocma aparatulu celu mai bunu la loculul ce-lu suplinesce, cu atat'a mai putienu nu este veri unu capu de opera. Desclinitu nu place democratiloru cislaitani, cari inse totusi n'au pasitu pana acum in publicitate cu destula resolutiune. Cu tãte acestea diurnalele cele mari, mai multu seu mai putienu servitorie regimului de astadi, aflara cu cale a-i preveni pe democrati, si astadi casl la comanda tãte au luatu in desbatere acel'a-si obieptu, adeca institutiunea delegatiuniloru.

Acele diurnale, vediendu cã nu potu face veri o lauda atinsei institutiuni, se marginescu a demustrã necesitatea mai vertosu cu motive de oportunitate. „Presse“, „N. Fr. Pr.“ scl. infatisieza caus'a astfelu cã nemtii trebue se primisca si se spriginisca institutiunea precum o facu deãkistii, pentru cã deãkistii — daca nu vor avã acãsta spriginire — vor fi constrinsi a cede stangii terenulu loru de astadi, prin ce s'ar incercã „uniunea personala“, carea nemtiloru mai putienu pãte se li vina la socotãla de catu programulu lui Deãk.

Se vede de acã cã orizontele politice alu niemtiloru nu se estinde inca peste partitele ungresci din colo la cele lalte popõra ale Austriei. Se-i lasãmu se se mai intõrca inca in acestu orizonte. Am dorã numai se nu li se intemple ceea ce patiescu cei cari se intõrcu lungu tãmpu intr'unu cercu, adeca ametiescu de capu.

Trecendu la afacerile esterne gasimu, de cateva dile, cele mai bune presenne de pace. Unu telegramu din Berolinu insciintieza cã Imperatulu Napoleone in decursulu lunei lui maiu va cercetã famili'a regesca de Prusi'a, insocitu fiindu de Imperatãsa si de principelu imp. De la Berolinu Maiestatile Loru francesci vor veni a vedã curtea imperatãsa de Vien'a. Altu telegramu din Petrupole dã de scire cã monarculu franciloru e acceptatu in capital'a rusesca pe lun'a lui juniu unde i se pregatesce o mare revista militara de 100.000 de barbati.

De la sosirea acestoru sciri scadiu interesulu pentru caletori'a principelui Napoleone, presupunendu-se cã veri care ar fi misiunea lui politica, nu pãte avã altu caracteru de, catu pacicu. Se dã cu socotãla cã a premersu Imperatului

*) Iertaro pentru terminulu de natiune transilaitana si cislaitana. Daca esisto o natiune politica ungresca, apoi totu cu acel'a-si dreptu, pe acele-si motive si acel'a-si calapodu esistu si natiunilo politice transilaitan'a si cislaitan'a. Catu e pentru noi romanii, am invetiãtu a fi bunii patrioti fora se iubimu „natiunile“ si „natiunalitatele“ nãstre politice cele atatu de numeroze, ci suntemu purure gat'a a le predã cui placu; cãci in catu e pentru terminulu „natiune“ si „natiunalitate“, noi cunõscemu si vremu se ni rezervãmu numai un'a adeca cca „romanãsa“, ast'a adorãmu si aperãmu.

la Berolinu ca se veda cum e primitu. In asta privintia nu i-a potutu remanã ceva de doritu, pentru cã — precum insciintia telegrafulu de repetite ori — a intimpinatu pretotindene cele mai invederate semne de onõre si distingere.

Totu merca, dar resoluti

(*) nainta stapanitorii nostri spre scopulu loru fatia cu noi, spre sugrumarea nãstra politica-natiunale.

Cine sunt stapanitorii, suprematizatorii nostri politici natiunali, — nu mai avemu lipsa a spune. Intre noi nu se mai afla sufletu de omu cu minte, cu inima si consciintia, carele se nu-i sentia si se nu-i cunõsca; ei insii au pusu sfiãla seu masc'a la o parte si din di in di totu mai multu si-arãta adeverat'a fatia. Este deci detorintia nãstra, a li urmarã cu cea mai via atentiune toti pasii, maiestri'a tãta si tactic'a, pentru ca la timpulu seu, in lupt'a cea mare natiunale ce densii cu catu mai multu tindu a o incunjurã, totu mai multu o provõca, se-i potemu infruntã si combate cu atat'a mai lesne si mai securu.

Candu magiarismulu gemeã sub unu absolutismu centralisticu germanu de o potruva cu noi, atunci oligarchi'a magiara, cea dedata de seculi a domni si a se ngrasiã din sudorile altor'a, sentiã jugulu strainu — firesce — mai multu de catu noi, cei apasati deseculi; deci ea erã carea mai vertosu se vaierã si agitã contra apesarii straine, apesarii fisice, politice si morale. Ea, aristocrat'a magiara si intieligintia din soldulu ei strigã in gur'a mare, cã — darile si sarcinele publice sunt nesuportabili poporulu, cã monopõlele statulu deseca seu invenina cele mai bune venite a le poporulu, cã justiti'a este rea, era aministratiunea volnicõsa si tirana, cã dreptulu naturalu alu limbelor in viãtia publica este restrinsu si paralisatu, cã pentru crescerea si luminarea poporulu nu se face destulu, era in biserice domnesce iesuitismulu si fanaticismulu popiloru, si inca cate tãte altele, intemeiate si neintemeiate. Nãa insine ni diceau corifeii magiariloru: dati se punemu umeru cu totii, se trantimu absolutismulu si centralismulu din Vien'a si se ridicãmu la valõre constitutiunismulu nostru, si — prin acãsta toti binisioru vom scapã de totu reulu si de tãte asupririle.

Nu ne potemu plange, cã ne-ar fi insielatu. Fora se fimu fostu candva amicii seu partesanii absolutismulu si centralismulu vienesu, am protestatu la tãta ocasiunea solenelu contra restauratiunei constitutiunismulu magiaru si a legiloru ungresci. Am sciutu ce va se dica acãsta si — ni-am cunõscutu pre õmenii nostri, pre apasatorii nostri seculari. Nu pretendemu meritu nici catu e negrulu sub unghia pentru dualismu si politic'a lui, dar neci nu primimu neci o respunsabilitate pentru urmarile dualismulu si ale politicei lui. — Dualismulu magiaru ne-a incalcatu, dar *nu ne-a insielatu*; elu in spinarea nãstra a cuprinsu locul absolutismulu nemtiescu, si — dãca va fi insielatu elu pre cine-va, a buna sãna pre nemti, pãte si pre dinastia.

Inca la inceputulu dietei ungresci de acum d. Deãk cu a-i sei la staruirea deputatiloru romani respicãra in prim'a adresa catra monarcu, cumca dorescu a resolvã cestiunea natiunalitatiloru patriei „pre temeiulu dreptatei si frãtietatei;“ dar abiã unu anu dupa acãsta,

fiindu denumitu ministerulu magiaru si restituita constitutiunea Ungariei, candu erã vorb'a d'a-i votã ministeriulu o indemnitate seu impoterire pentru aministrarea provisorã a tierii, d. ministru-presiedinte c. Andrassy la dorintia respicãta din partea mai multoru deputati romani, ca se cãra o impoterire de la dieta si intru interesulu limbelor si natiunalitatiloru nemagiare, anume se cãra impoterirea d'a tratã pretensiunile loru natiunali — si pana la deslegarea loru prin lege — dupa principiulu „dreptatei si frãtietatei“, — respunse refusandu, cu acelu cuventu, cã — *astfelu de principiu este pre democraticu si nu se pãte primi!*

Se introduse apoi o aministratiune in tãte privintiele — curatu magiara in tier'a intrãge, in care aministratiune se alesera de unele din sinulu natiune nãstre mai numai cei servili seu cunõscuti de caracteru mai multu magiaru de catu romanu.

Drepturile nãstre constitutiunale, libertatile nãstre politice — devenira sub regimulu ministeriulu magiaru o amara satira; sarcinele publice — nu ni se usiorara de felu, din contra se facu combinatiuni d'a ni se urcã; monopõlele remasera — totu monopõle; scõlele nãstre populari — ca vai de ele; autonomi'a nãstra bisericesca — o ilusiune scandalõsa; justiti'a — pecatu de Ddiu cã pãrta acestu nume! D'alta parte: incercãri d'lu ministru b. Eötvös d'a apucã prin reuniuni straine, semioficiali, scõlele nãstre pre man'a sa si d'a ni stricã limb'a si a ni confunde pre invetiãtori prin caricatur'a sa de fõia oficiale, impartita gratis; — cereulariele d'lu ministru de interne b. Wenkheim si ale mai multoru comiti supremi, prin cari se impusera comunelor nãstre unele scumpe, si defelu nepreceptute foi oficiale magiare si li se stãrsãra din preliminarulu cele romane, etc. etc. etc.

Tãte acestea se petrecu pre fatia si se urma cu o sistema si consecintia, casl cum 'ele ar fi rezultatele celoru mai pie oftari si celoru mai naturali aspiratiuni ale nãstre!

Totu paralelu cu acestea d'aristic'a magiara si cea oficiale si semioficiala si cea opositiunale discuta pe intrecute caus'a desbinãrei partei ungresci din armat'a imperiale si — „natiunalisarea“ ei, adeca constituirea si organizarea ei intr'o *armat'a magiara*. Acãsta pretensiune catra monarcu si catra Cislaitani'a, conducatori magiariloru au cutezãrea a o face si se ncãra a o si fortia in numele tuturoru popõraloru de pre teritoriulu corõnei ungresci, si ei nu se sfiãscu a afirmã, cã acãsta ar fi dorintia si interesulu atatu a magiariloru, catu si a romaniloru, serbiloru, croatiloru, sasiloru etc. Preste totu ei asiã se pãrta si intr'astufelu de limba graescu, casl cum popõrale nemagiare abiã ar acceptã, ca fiii loru din armat'a imperatãsa se se faca soldati magiari, „honvãdi“, apertori ai patriei, constitutiunei, supremãtfei, gloriei, netolerãntiei si insolentiei magiare! — era pre noi ambla a ne imbetã cu vorbe gõle, promitiendu-ne adeca, cã regimintele compuse in maiortate din fiii nostri asemenea se vor natiunalisã, numai „stindardulu si limb'a comãdei loru va trebuã se fia cea magiara.“ Va se dica: corifeii magiari si acã, casl in caus'a limbai si natiunalitatei preste totu, sunt pre generosi si ni imbia *deplina egala indreptãtire* — intru tãte, *numai* in viãtia publica nu. Noi se fimu si — dãca ni place, se si remanemu pana

ni se va urã, totu romani, dar patri'a nãstra se fia si se remana *magiara*; — limb'a si natiunalitatea nãstra se fia egale cu a magiariloru, dar soldatii nostri se se contopisca in *armat'a magiara*, cu stindardulu magiaru si comãda magiara, diregatoriele cele grase si de influintia se le pãrte totu numai magiarii si magiaronii, limb'a legelatiunei si a tuturoru oficialoru si a instructiunei publice mai nalte — se fia — numai cea magiara. Va se dica: noi se fimu ori-ce vom fi, dar in fatia lumei *se trecemu de magiari*, se traimu si se lucrãmu si se contribuimu cu sudorile si cu stãngele nostru pentru natiunea magiara, si nimeana dintre noi se nu pãta ajunge ceva, de catu prin si din gratia magiara!

Sciimu noi pre bine, cã ce vor corifeii magiari cu armat'a natiunala, ei vor se deslege, adeca se sugrume cestiunea natiunalitatiloru!

Totu spre asemene scopu si totu paralelu cu acãsta se mai desbatu inca dõue cestiuni mari in d'aristic'a magiara: cestiunea unei reformatiuni a organismulu municipieloru, si — cestiunea reformãrii legei electorali.

Organismulu municipieloru dupa legea de la 1848 este atatu de indefinitu si arbitraru, incatu parti'a regimulu a potutu face si a si facutu din elu cam ce i-a placutu. Totusi elu dupa acele legi are unu ce nesuferitu despotismulu, are — in principiu o *base democratica*. Ast'a cu totii tindu a o sterge stepanitorii nostri de astadi. Planurile loru mai tãte convinu intr'atat'a, cã mai tãte vor a dã un'a a trei'a parte din reprezentanti'a municipieloru — *proprietãriloru mari*, cari pretotindene sunt mai toti magiari si magiaronii; alt'a a trei'a parte — *intieligintiei mai nalte*, adeca: avocãtiloru, mediciloru, profesoriloru, literãtiloru etc. dintre cari erasi petotindene mai toti sunt magiari seu magiaronii; si numai cea din urma a trei'a parte a o lasã poporulu! Dupa acestu planu, dãca elu ar ajunge a fi realizatu, nãa romaniloru din Banatu, Ungari'a si Transilvani'a, cei-ce astadi, dupa legile din 1848, dintre cele vr'o *dõuedieci* de muncipie pe alu caror'a teritoriu elementulu nostru se afla in maiortate absoluta, abiã in reprezentanti'a a loru cinci, anume a Carasiului, Zãrandulu, Chiorulu, Fogãrasiulu si Naseudulu ne potemu bucurã de o maiortate õresi - care, — anevoia ni-ar mai remanã vr'unu muncipiu cu reprezentãtia romana, de catu dõra Naseudulu!

Legea electorala din 1848 inca se basãza pe principiulu democraticu, dar ea asiã a fostu aplicata prin regimu si reprezentãntiele municipieloru, in catu elementulu magiaru cam totu de la 15,000 de suflete are cate unu reprezentãnt in legelatiune, pe candu romanii abiã cate 50 ba si 100 si mai multã mfi de suflete au cate unu reprezentãnt; cu tãte inse asiã se pare, cã domni stepanitorii nostri neci cu atat'a nu se multiumescu, cãci organele loru de tãta colõrea d'unu tãmpu in cõce totu merca facu la planuri si combinatiuni, prin cari se ne despõia curatu si de cea mai mica influintia in legelatiunea tierii.

Faimosulu ovreu galitãnu, botezatu si magiarisatu, cu numele Franciscu Pulszky a fostu celu d'antãiu, carele a aflatu pãtr'a intieleptiloru in acãsta causa. Elu, si dupa densulu acum mai toti politici magiari au datu cu scotãla, cã — a urcã censulu seu a ingreuia prin alte mesuri comune dreptulu de alegere alu poporulu, ar provõcã displacere la magiari si i-ar si compromitã pre pseudo-

democratii nostri in ochii lumii civilizate, — deci au aflat si recunosu cu totii de celu mai bunu medilocu, a pretinde de la alegatori calificatiunea, ca se scia ceti si scrie. Acesta conditiune, introdusa in lege, fora neci cata indoiela va poté medilocii aceea, ca romanii si nemagiarii preste totu, neci in cele mai curate cercuri ale loru se nu póta avé maioritate de voturi, si asié, ca cele trei milioane de romani de sub corón'a Ungariei chiaru asié se nu aiba nice unu reprezentante in legelatiunea tierii, precum nu au in presiute cele dóue milioane de slovaci — din caus'a cà tóta aristocratia si mai tóta intieligintia loru e magiarisata.

Noi scimu si scie tóta lumea, cà instructiunea poperului nostru a jacutu in man'a si voia regimeloru, scimu si scie lumea, cà acestora multu mai bine li-venitu la socotéla obscurantismulu, orbi'a, decatu invetiatur'a poporului: cu unu cuventu, scimu, catu de pucini din poporu sciu ceti si scrie, dar mai vertosu scimu, cà in limb'a magiara chiar mai nimenea din poporulu nostru nu scie ceti si scrie, si scimu si aceea, cà censoratorii alegatorilor nostri au se fie domnii stepanitori a i nostri si cà de la calcululu loru si judecat'a loru nu esiste apelata, decatu éra — la ei. Si pentru acést'a noi si intru aceste planuri ale politiciloru magiari nu vedemu, nu potemu vedé de catu totu tendintia loru — d'a ne despoia totu mereu de tóte drepturile politice, de tóta miscarea si influintia publica, totu pentru scopulu — d'a ni surgrumá natiunalitatea. —

Delegatiunea dietei anguresel.

Siedintia a XIV, in Viena, sambeta 7 martiu.

Pe banc'a ministriloru se afla Beust, Grivicici, Falke, Lónyay si Andrassy.

La ordinea dilei érá: a se desbata supra propunerii lui Csengery ca se se aléga o comisiune de 7 insi, a se continuá desbaterea speciala despre bugetulu pentru strainetate.

Dupa verificarea protocolulu siedintiei premerse, aréta Falke cà respunsulu in scriu la interpelatiunea de ieri alui Simonyi se póte se soséca inca in decursulu acestei siedintie. Dupa ast'a raspunde Grivicici la interpelatiunea lui Manoilovici: armata a primitu din brigada desfiintata de Modena 93 de oficiiri pensiuati 39 de of. activi dintre cari 17 sersescu inca si astadi. Sau primitu si 14 dirigatori, dintre cari inse 12 au retornatu in patria. Adunarea arata cà e multiamita cu aceste desluciri.

Se procede la consultare supra bugetulu, capitulu: spelese diplomatice. Antai'a propunere: a se sterge intercalarea, se primesce; la punctulu 2 face Simonyi unu emendamentu ca se se stérge si consulatulu din Sassonia, dicendu cà storgerea ast'a sta in strinsa legatura cu sustinerea pacii. Alte state au mai multi bani ca noi, si deosebitu Prusia. Competintia dlui Werner afla vorbitoriulu cà este prè sus calculata.

Falke se provóca la declaratiunea brlui Beust ce a dat'o in comisiune, si recomanda propunerea comisiunei.

C. Tisza protinde ca numit'a declaratiune se se repéta in siedintia publica, (consentire generala.) Ctele Ps. Eszterházy inca cere declaratiune motivata. Ctele Ant. Szécsen dice cà regimulu nu i se póte prescrie mesur'a in care procede la desbateré; desl s'au facutu schimburi in Germani'a, consulatulu den Drezd'a totusi i dá vorbitoriulu mare insemnate. Sustinerea pacii — continua A. Sz. — este mai ascurata prin activitate zelósa din partea ambasadorulu de catu candu nu s'ar dá contrapondu din partea influintieloru straine. Spelese nu se voru impucina prin in schimbarea personalulu, votéza deci pentru propunerea comisiunei. (Consentire.)

Bonis rétorna la dorintia sa ca ministerulu se dee aplicatiuni mai pe largu in siedintie publice. Elu este contra politiceii sentimentale si pentru acé'a si contra remanerii consulatulu din Dresd'a, pentru cà elu privesece aci unu actu scumpu de recunoscentia.

Zsedényi inca cere aplicatiuni mai lamurite si cere ca o dorintia in asta privintia se se puna in protocolu (Consentire.)

Radics cérca in remanerea consulatulu o provocatiune permanenta si periculósa. Falke

obsérva cà prin consulatu nu se periclitarelatiunile la Prusia.

La votare se primesce propunerea comisiunei cu 41 de voturi. — La punctulu 3 face Simonyi 2 emendamente; persón'a Papei o desparte de regimulu papale; in interesulu catolicismulu nu voiesce ca Papa se se identifice cu regimulu S. Sale. In vorbirea sa dechiara Simonyi cà nu numai pusetiunea ci si interesele Austriei s'au schimbatu fatia cu Rom'a. Astadi monarcia sta in relatiuni amicabile cu Itali'a; cumca Austri'a ar trebui se se pórté amicabile cu Rom'a din privintia concordatulu, nu voiesce se examine, de orá-ce Ungaria nu este atinsa de concordatu, pana candu partea apuséna cere chiar scadere in spelese pentru reprezentanti. Propune ca ambasada se se in schimbé in reprezentantia simpla.

Falke ceterese o deschiariune scrisa prin carea regimulu se róga a i se incuviintia sum'a intréga.

Metropolitulu Haynald e pentru economisare; este convinsu inse cà den ambasada de la Rom'a nu va resultá mare economisare. Elu eugeta cà numai interesele monarciei au provocatu a se pune ambasada in Rom'a; si aceste interese exista astadi cast atunci. In Rom'a nu s'au facutu alte schimburi de catu cà de la 1859 s'au mai ingustatu teritoriulu perdiendu si cateva mfi de suflete, si nu marimea teritoriala a cutarui statai neci numerulu locuitoriloru decide daca se se puna ambasada séu representatiune in elu. Daca se intentiunéza la imputinarea speseloru pentru cà in Rom'a regimulu nu e liberalu, atunci se remanemu — dice vorbitoriulu — consecinti si cu alte state, precum este Rusi'a, unde inca nu e vórb'a de liberalismu. Votéza pentru incuviintiarea posturiloru pretinse.

Radics anumesce cunoscutele pári contra Romei, ca basa tuturoru intentiuniloru si conjuratiuniloru reactionarie. Dorese se péra concordatulu din istoria, dojanese luculu preotimei si votéza pentru propunerea lui Simonyi. Ctele G. Károly se dechiara pentru proieptulu comisiunei.

Ctele Gb. Bethlenu nu vede necesitate a fi reprezentati in Rom'a prin ambasada, fiindu deajunsu o reprezentantia. Nisuintia Italianiloru, a se uní, o afla basata; si politic'a regimulu papalu o afla culpabila daca se opune astei nisuintie. Ministerulu inse se apléca acestei politice in locu a spriginí pe italieni. Ca dovéda aduce gratulatiunea cabinetulu italianu facuta la ocaziunea candu Garibaldi a caditu in prinsóre; este dara pentru propunerea lui Simonyi.

Szögyenyi se provóca la procederile din alte state ce sunt mai naintate in parlamentarismu ca Ungaria; acolo nu se detragu regimulu sumele pentru scopuri straine, fara a avé cause tare momentóse. Pe basa dechiariuniloru ce le a datu dlui Boust de repetite ori, se eugeta vorbitoriulu cu atatu mai putiepu capace a refúsá sumele recerute, cu catu tiene naintea ochiloru responsabilitatea ministerulu.

Varady polomiséza cu reprezentantele regimulu, Haynald, si contra propunerii comisiunei; la sferistu se dechiara pentru propunerea lui Simonyi.

Ctele Szécsen poftese ca fatia cu Itali'a se se pórté politica mar, si pentru ast'a se receru si medilóce mari. Se nu se lase insielati prin simpatia cu Itali'a si se faca o politica ce ar perde caracterulu de obiectivitate prefacendu-se din politica austriaca-ungara in un'a italiana. Votéza pentru propunerea comisiunei.

Zsedényi contradice afirmatiunei cumca relatiunile Austriei fatia cu Rom'a nu s'ar fi schimbatu. Austri'a nu mai are in Rom'a rol'a principala, ca acelu nu mai face politica propria, ci ea numai catu spriginese politic'a Franciei in Rom'a, prin urmré n'are lipsa acolo de spese mari pentru ambasada.

Tisza: fiindu cà elu nu e catolicu, voiesce se desbata cestiunea din punctu de vedere politicu. In interesu generalu se dechiara contra poterii lumesci a Papei; prin cartea rosia s'a convinsu cà regimulu nu urméza politica ni-merita in cestiunea italiana; numai in libertate potemu aflá mentuirea nóstra si fie-care simpatia pentru absolutismu aduce periculu cu sine. Dupa astea polemiséza cu Szécsen, Haynald si Szögyenyi, indegetéza la decisiunile delegatiunei sonatulu imp. si dechiara cà, daca in Rom'a lips'a de ambasadura s'ar provóca prin desbaterile supra concordatulu, cestiunea speseloru ar incetá a fi comuna si neci s'ar tiené de competintia delegatiunei.

Mai vorbescu Bonis si Manoilovici contra ctele Mailatu si B. Liphay pentru propunerea

comisiunei, B. Simonyi resuméza mediulu parerii sale dicendu cà Austri'a liberala nu are acele-si interese ca Austri'a absolutistica, si prin urmare neci póte urmarí totu acele-si interese.

Falke dechiara in numele ministerulu cà regimulu sustinendu ambasada din Rom'a nu intentiunéza demonstratiune contra Italiei, si cumca cauta a sustiené cele mai bune relatiuni cu ea. Protestéza contra afirmatiunei cumca si acum se urmaresce politic'a cea vechia. — Procedendu-se la votare se primesce propunerea comisiunei cu 35 voturi; 22 sunt contra; 2 delegati absentéza; presiedintele se retiene de la votu.

Competintia cardinalulu Silvestrida causa la desbateré mai lunga. Simonyi face emendamentu ca se se stérge acestu postu nefindu a-facere comuna.

Haynald, Szécsen si Koményi cérca a documentá cà „Uditore de la rota“ este o personalitate diplomatica ce se tiene nemedilocitu de ambasada; Manoilovici, Simonyi, Tisza s. a. ii combatu. In fine se primesce proieptulu comisiunei cu 31 de voturi.

Simonyi face emendamentu ca precum la spelese ordinare ale diplomaticeii asiá si la tóte alte posturi generale, regimulu se i se denege dreptulu a mutá spelese dintr'o rubrica in tr'alta; propune mai departe a se recomandá regimulu ca se schimbe séu se venda palatulu den Roma; dara tóte aste emendamente precum si propunerea lui Manoilovici: a se sterge din afacerile comune spriginirea montenegriniloru fugiti, se respingu fara desbateré, si in contra se primescu tóte propunerile comisiunei. Prin astea s'a deliberatu bugetulu pentru externe in intielesulu referatulu comisiunei.

Presiedintele face a se ceti respunsulu ministerulu de externe la interpelatiunea de ieri alui Simonyi. Elu suna:

„Ca respunsu la interpelatiunea dlui delegatu Simonyi in privintia afaceriloru de statu ale casei domnitórie, ce se manúéza de a 2-a sectiune a oficiulu pentru strainetate, me onorezu a descoperí urmatóriele:

Agendele ce se tienu aici se cuprindu din urmatóriele:

1. Numit'a sectiune medilocesce otarirea, pregatirea, intarirea si ratificatiunea tuturoru actelor de insuratiune, pertratari si contracte din partea membriloru a prè in. case domnitórie.

2. Ea este organulu medilocitoriu la actele de abdicere, a testamentelor dloru arci-ducii si dneloru arciucese.

3. In casuri de reposare a membriloru prè in. case domnitórie indoplinesece functiunile indatinete impreuna cu oficiulu supremulu maiestru de curte.

4. Face impartesirile recerute curtiloru straine despre oasuri de nascere, de insuratiune si de mórté ale membriloru prè in. case domnitórie.

5. Dá respunsuri cuvenite la impartesiri si notificatiuni ce sosescu de la curti straine.

6. Apera in strainetate drepturile, pretensiunile si competintiele prè in. curte si ale membriloru ei.“

Csengery si motivéza propunerea sa ca se se aléga o comisiune de siepte insi; la óra 4 dupa médiadi se incheia siedintia.

Siedintia a XV, in Viena, domineca 8 martiu.

Dintre ministri se afla de fatia Lónyay si Wenkheim. Dupa cetirea protocolulu dechiara Csengery — care ieri a votatu contra dotatiunei postulu de ambasada — cumca elu va folosi dreptulu indusu in ordinea afaceriloru, si precum in numele seu asiá si in numele celoru ce din acelesi cause, ca elu, au votatu contra incuviintiarii numitei dotatiuni, — va propune a se luá la protocolu o parere motivata separata. Dupa verificarea protocolulu dechiara presiedintele Somssich cà va invitá pe membrii suplinitori ctele A. Teleki si ctele D. Kálnoky se suplinéca in siedintiele delegatiunei pe membrii ei B. Liphay care e bolnavu, si pe L. Tisza care este retienutu de afaceri urgenti. — Dupa ast'a se procede la alegerea comisiunei de 7 insi, propusa de Csengery.

Se dau 50 de voturi; se alegu: Csengery, Pulsky, Kerkápoly, Sennyey, Horváth, Rainer si Ant. Zichy. Siedintia se incheia, cea mai de aprópe se va tiené marti, la 11 óre. La ordinea dilei: referatulu comisiunei supra bugetulu de resboiu.

Afaceri bisericesci.

Cu acestu titlu, Telegrafulu Romanu nr. 15 trimite urmatoriulu articlu datatu Sibiuu 19 fauru:

(A) „Albin'a“ in nr. 18 alu foii sale publica despre afaceri bisericesci unu articlu ce cuprinde urmatóriele: (Urméza cunoscutulu articlu din „Alb.“ apoi continua „Telegrafulu“:)

Pana aci articulu din „Albin'a“.

Fiindu cà, precum s'au pututu vedé mai susu, Parintele Episcopu alu Dalmatiei si senatorii imperiali din Bucovin'a staruescu unilateralu prin o rugare la „ministerulu austriacu de culte, ca acest'a dupa o intielegere premergatória cu colegulu seu din Pest'a se puna in lucrare conchiamaarea tuturoru Eppiloru diecesani cate cu doi pana la patru preoti si mireni alesi de diecesa, la o conferintia generale, in care se se formulede dorintiele comune nu numai ale Eppiloru, ci si ale clerulu si diecesaniloru“, prin urmare, Par. Eppu din Dalmatia si senatorii imperiali din Bucovin'a au propusu ministerulu transilaitanu rugarea loru nu pentru eparchiele loru, ci pentru intréga nóstra Biserica din Ungaria, Ardélu, si provinciele austriace, si acést'a s'au si facutu cunoscutu in publicu prin acelu articlu din Albin'a: pentru aceea me aflu indemnatu ca Archiereu a me dechiará: cà eu asiá sciu, cà sinodulu episcopescu alu Metropolei nóstre romane de relegea gr. orientale din Ungaria si Ardélu au asternutu locuriloru mai inalte petitiunea pentru de a ni se dá voia spre tinerea unui congressu metropolitanu, ca se ne constituimu dupa asiadimintele bisericeii nóstre, si cà noi romanii din Metropoli'a romana acceptámu cu doru resolutiunea regéseca in privintia acést'a, cea ce, precum sperámu, o vom capeté curendu. Si asiá eu sunt convinsu, cà nu este unu sufletu romanu ortodóssu, care s'ar abate de la ide'a unui congressu metropolitanu independinte de ori si ce alta eparchia si mitropolia, in favórea acelei proiectate conferintie, care prè multu ne-ar impedeá in desvoltarea activitatei fatia cu organizarea trebiloru nóstre bisericesci, scolari si fundatiunali.

Organismulu bisericeii nóstre, Domniloru, nu cunosce conferintiele si petitiunile unilaterali; si asiá candu e vorb'a despre regularea trebiloru nóstre bisericesci, trebuie se consultámu organismulu bisericeii, si aflandu acolo terenulu canonicu, se purcedemu din trensulu.

Fratii bucovineni se aiba bunetate a ceti din lucrarile sínódeloru Bisericeii nóstre ardelenene din a. 1860 pag. 57—58, apoi 69—71, si pag. 91—99. si se vor convinge, cà ei au avutu voia inca la a. 1860 se tina sinodu eparchialu spre a formulá dorintiele loru in treburi bisericesci. Fórté bine ar fi facutu, candu coreligiunarii bucovineni ar fi staruitu acum 8 ani pentru tinerea acelu sinodu, si se fie pasitu barbatesce in contr'a celuia ce ar fi impedeatu acelu sinodu. Este dreptu, cà conferintiele episcopesci din a. 1850 au remasu nefructuale, dara me rogu de iertare, déca in privintia sinodulu episcopescu din Carlovitiu in an. 1864, despre care in acelu articlu se dice, cà ar fi fostu inca numai o conferintia nefructuale, voiu afirmá contrariulu, si adéca, cà acelu sinodu a fostu fructiferu, càci pre basa lui s'a resolutu Metropoli'a tuturoru romaniloru de relegea ortodossa din Ungaria si Ardélu. Sinodulu acést'a a fostu fructiferu, càci s'a tiputu cu observarea organismulu bisericescu, din contra confrintia episcopéca din an. 1850 de la Viena, fiindu abnorma si anticanonica, a remasu nefructuale. Me temu, ca nu cum-va si proiectat'a conferintia se aiba acecesi ursita, ca cea din an. 1850.

Coreligiunarii nostri din Bucovin'a si Dalmatia sunt si astadi in cea mai mare abnormitate cu trebile loru bisericesci; ei se tinu de Metropoli'a Carlovietulu in urm'a absolutismulu politicu, dara nu usuaza drepturile, ce se cuviniu loru in acéa metropolia, inse neci in eparchiele loru. Carlovietulu la a. 1860, precum dovedese petitiunea lui Raiciaci si Masirevici, se nevoia a cuceri pentru totdeun'a eparchiele romane din Ardélu si Bucovin'a prin stapanierea politica, ne vrendu a avé grige de observarea institutiuniloru bisericesci; acesti doi Archierei serbi cu focu si cu totu felulu de gestiulari diceau Parint. Eppu Eugeniu din Bucovin'a in dóue conferintie tiente din 28-le si 30 iuniu 1860 la Viena, la care am luat parte si eu, si DD. Mocioni si Bar. Petrino, — cà averea bisericeii bucovinene o vor trage la Carlovitiu. Óre puté-va negá Par. Eugeniu acestu adeveru, séu cestu de alu doilea, cà a respunsu negativu Archiereiloru serbi?

Si fiindu cà Archiereii acéi doi serbi au

facutu petitiune maiestatica pentru subordinarea perpetua a eparchielor romane ortodoxe din Ardelu si Bucovina; pentru aceea si noi romanii, eu, DD. Mocionii si Petrino am aster-nutu petitiunea contraria la Majestate, la care a urmatu resolutiunea maiestatica din an. 1860:

I) ca se se tina unu sinodu de Eppi la Carlovitiu, care va avé a consultá despre tre-bile obscesci ale Bisericei noastre din tóte tierile Maj. Sale, si apoi dorintiele si propunerile sale pre canón bine documentate a le asterne la Maiestate; II) ca cu deosebire voi'a Maiestatei Sale este, ca sinodulu acest'a, la care au a luá parte si Eppi din Ardelu, Bucovina si Dal-mati'a, despre aceea se consulte, si se faca Ma-iestatei Sale cu privire la prescrierile canonice — propunerii intemeiate, cum sunt dea se regu-lá referintiele ierarhice, pentru ca si cerintiele si interesele bisericesci ale romanilor gr.orientali se fie respectate dupa ouviintia. Éra dupa barth'a ministeriului austriacu de cultu din 30 sept. 1860 nr. 14771 stá in voi'a Eppiloru din Ardelu si Bucovina, a ascultá mai inainte de a merge la sinodulu episcopescu din Carlovitiu, parerea si dorintiele dieceselor lor. Eparchi'a nostra a si tinutu adunarea eparchiale, dara nu si eparchi'a Bucovinei. — (Vedi mai pre largu in actele sinodului ale Bisericei noastre arde-lene din a. 1860 pag. 57—58.)

Aceste precedinte momente arata, ca fra-ti bucovineni, au a staru' in continuitatea re-solutiunei maiestaticé din an. 1860 pentru li-centi'a celebrarei unui sinodu eparchialu, si a-colo a regulá in intielesulu constitutiunei ge-nuine a bisericéi noastre ortodoxe trebile lor bisericesci, scolari si fundatiunali, si se se lasé de petitiuni unilaterali, déca vréu, ca catu mai curendu se scape de sub absolutismu, carele in-stitutiunile canonice ale obscesci noastre bise-rici i-lu osandescu!

In fine rugarea bucovineniloru, ca se aiba barbati de relegea nostra la ministeriulu austriacu de cultu, este fórté justa, cáci pan' acum se ajutoréza ministeriulu austriacu de cultu in trebile nostre bisericesci cu consiliulu unui bar-batu de relege straina din acea simpla cauza, cáci acest'a au scrisu dóue opuri si un'a brosiu-ra despre unele obiecte ale bisericéi noastre, inse n'au cercetatú, ca óre sunt aole scrieri fundate séu bá.

Adeverulu espusetiunei mele se documen-téza cu brosiur'a acelu barbatu strainu, unde dice pre pagin'a titulei: „Als Manuscript ge-druckt zum amtlichen Gebrauche. (Tiparitu ca manuscriptu spre intrebuintiare oficiala). Fi-ti cu paza fratiloru bucovineni, ca nu cum-va se ve treziti tardú; desvoltati activitatea vóstra spre a ve folosi de influint'a si votulu, ce ve dá Biseric'a, si de care nu ve póte lipsi nime, cáci vocea mamei nostre bisericéi ve striga: cá nu sunteti straini si nemernici, ci cetatieni santi si de aprópe lui Dumnedéu, ziditi fiindu pre temeli'a Apostoliloru si a Prorociloru, fiindu piétra cea fundamentale insusi Cristosu, intru care tóta zidirea s'a facutu, si se desvólta intr'o bisericá santa in Domnulu, intru care si voi frati bucovineni! Ve ziditi spre locasiulu lui Dumnedeu in Duhulu!“

Asié incheia „Telegrafulu“.

Esc. Sa Parinteale Metropolitu si mai multu intarese titulu ce-lu are la recunoscentia pu-blica candu nu crutia ustanéla a luá pen'a si a dá desluciri si in publicitate mai vertosu pre candu parerea Esc. Sale nu numai avea se intereseze, ci erá tocm'a neaperatu necesaria.

Pre candu se facú atinsulu pasu din par-tea dloru senatori gr. or. erá téma cá guver-nulu ung. va sustiené starea de astadi precum o sustiene guvernulu cislaitanicu, si de aci pa-rea indegetata necesitatea a intruni poterile pentru a delaturá atatu la Vien'a catu si la Pest'a pedecele ce se opunu restituierei constitu-tiunei bisericesci.

Astadi inse se crede (precum s'a insem-natu de curundu in acésta fóia) cá ministeriulu din Pest'a nu va negá implinirea dorintieloru ce le nutrescu romanii din Ungari'a si din Ar-dealu, in care casu Bucovinei nu i remane de catu — precum ins'a-si doriá — a staru' pen-tru sinodulu seu diecesanu.

Din comitatulu Crasnei 1 martiu 1868.

(Adunanti'a comitatului. Caus'a de nationalitate si sinodalitatea bisericéi romanesci.) St. Domnule Redactore! In er'a ast'a constitutionale in carea ómenii si-cam dau socotéla in publicu despre faptele lor, mi-ar paré bine daca asiú vedé inregistrandu-se in

pretiut. dtale diuariu intemplantinte si din co-mitatulu nostru, mai vertosu de acele cari atingu mai de aprópe pe poporulu romanu; timpurile sunt critice pentru natiunea romana in genere, si e de lipsa se ne cunoásemu unii pre alii; deci déca vei binevoi a deschide putinu spatiu in pretiuitulu dtale diuariu si pentru noi, voiú incereá a fi fidele reportatoriu din candu in candu a miscamintelor de pre aici. *)

Inceputulu vreu se-lu facu cu insemnarea unoru momintu din adunarea generale a comi-tetului reprezentativu, tinenta in 24 si dilele urmatóre ale lui febr. a. c.

Adunarea acést'a, care e a patr'a de la inceputulu erei nóue constitutional, o deschise domnulu comite supremu prin una cuventare scurta in care salutandu pre membrii repre-sentantiei cá ii vede in asiá numeru frumosu adunati, ii provóca a fi cu tóta seriozitatea in desbateri; dupa aceea indegetandu la dóue ces-tiuni grave, la cestiunea nationalitatiloru si la cea a municipieloru, accentuá cea d'antaiu di-cendu: „una multime de membri si popóra are patri'a acést'a cari, cu asomine dreptu de pro-prietate posedu pamentulu patriei nostre casí noi, si acépta indestulirea pretensiuniloru ecue, — intieptiunea dietei va adá calea drépta pe care dreptulu si pretensiunile ecue (mélányos) a tuturoru nationalitatiloru — fara de reschi-rarea integritatii patriei nostre — se vor in-destuli.“

Dupa ce d. comite supremu a dechiaratu siedinti'a de deschisa, s'a datu cetire reportulu dlu v. comite primariu despre starea comita-tului. Rogandu comitetulu reprezentativu in tótm'a trecutu pre inaltulu ministeriu pentru tramitarea unui esemplariu romanu din legile santiunate, acel'a-si tramisu, i se cetesce ince-putulu si finitulu si se dechiará legea de pro-mulgata. Se cetesce decliníteordinatiuni ministe-riale precum si mai multe scrisori tramise de catra alte municipie in materie diferite; aceste nefindu de ceva interesu comunu pentru o. ce-titori, le voiú lasá de o parte, si voiú insemná pre cele a urbei Aradu, comitatulu Sáros, si Satumare in caus'a inarmarii tierii si a punerei pre picioru nationale a armatei ungueresci si re-habilitarea Ludoviceulu in prim'a sa destina-tiune pentru educarea militiei nationali; aceste trei cetindu-se s'au primitu cu viaa bucuria si s'a decisu ca in asemine modu scriindu-se die-tei si inaltului guvernulu, dorinti'a espresa a susnumiteloru municipie se se spriginéca in un'a representatiune.

Se cetesce scrisorile Comitatoru Tren-cinu, Turotiu si Neutra in caus'a limbei; comi-tetulu decide ca acestu Comitatu se remana si acum pre langa conclusulu seu adusu totu in acestu obieptu in augustu a. tr. acelu conclucu suna asiá: „Comitatulu Crasnei anca dorese deslegarea cestiunei nationalitatiloru pre basea ecuitatii si a dreptatii, nu vede inse cu cale ca comitatulu se póta decide in caus'a acést'a de óra-ce ea e sub desbateré dietale“. Acestu con-clusu s'a fostu adusu la representatiunea frati-loru Zarandani facuta in vér'a trecutu catra dieta si inaltulu ministeriu si comunicata si cu Comitatu Crasnei, care cetindu-se in adunarea generale din 22 aug. a. tr. a casinatú desbato-riile cele mai infocate intre membrii romani si magiari, cei d'antaiu pretindea spriginirea si a-plicarea principiului espresu in representatiune si in Comitatu nostru, fiindu romanii in ma-joritate in acestu Comitatu, éra membrii ma-giari ilu condemnau acelu principiu, lupt'a a cursu mai patru óre cu poderi ne egali, mem-brii romani putini, cei magiari multi!

Facendu-se interpelari in adunarea repre-sentativa de catra doi membri, cá de ce nu tiente tribunalulu siedintie mai a dese ori d. v. comite secundariu J. L. ca presiedintie alu tribunalulu luand'o acést'a ca una neindestulire cu activita-te sa a abdisu de oficiulu seu; adunarea aluatu cu machnire abdicerea si a espresu protocolar-minte cá neci decatu n'au vrutu dd. interpela-tori a-lu acúsá pre d. v. comite Dsa inse cu tóte acestea insistandu, i s'a primitu abdicerea. In acestu momentu membrii romani aveau cea mai legitima sperantia cá oficiulu acestu vacante se va suplini de unu romanu, pentru care si in vér'a trecutu la restauratiune au militatu, cu a-tat'a mai vertosu cá romanii fiindu mai 2/3 parti a poporatiunei din acestu comitatu cu dreptu potú pretinde ca unulu dintre v. comiti se fie romanu; speranti'a lorú si astadata casí in vér'a trecutu i-a insielatu pentru cá d. comite supr. lasandu acestu oficiu vacante pana la a-dunarea generalé ce se va tienti in 11 maiu a

*) Ni-ar face placere se Te potemu salutácatu mai a dese ori in colónela Albinei. Red.

c. a incredintiatu pre v. comite primariu si cu agendele celui alu doile, éra adunarea a primitu de bine acést'a, si a trecutu in conclusulu comi-tetului, romaniloru inse cu atat'a li este mai ne-placutu cu catu ei au unu barbatu spre acestu oficiu care servese ca funtiunariu publicu de 18 ani si a caruia capacitate si demnitate neci inimicii nu o potú negá, si care si de altminte se bucura de o popularitate nu numai la popo-lulu intregu romanu ci si la celu magiaru, a fara de aristocratia.

Inca un'a. Incredintiandu-se de catra a-dunarea din nov. a tr. o comisiune cu facerea unui proieptu de representatiune la inaltulu ministeriu in caus'a drepturiloru acestui comi-tatu ca municipiu ruptu de catra Transilvani'a si anessatu Ungariei, acea comisiune in pro-ieptulu seu ce l'a propusu acum adunarei spre desbateré — intro alte drepturi ale acestui mu-nicipiu au indegetatu si la cele a besericeloru r. cat. g. cat si reformatu, specialminte propu-ne comisiunei a se face inaltulu regimu atentu la *autonomi'a bisericéi g. cat.* care pana la Concordatu si-a avutu drepturile sale din vechime, fundate in constitutiunea bisericéi or-ientali, anume forurile protopopesci *si drep-tulu de a-si alege insusi clerulu pre E-piscopulu seu* precum si dreptulu de a tienti *Sinóde*; acestu pasu din proieptu a produsu discusiune interesante, pentru cá scolandu-se unu popu rom. catolicu (romanu renegatu din Ardealu) a cerutu cu voce inalta stergerea a-celuia cu totulu din proieptu, membrii comisiu-nei inse (toti magiari) ilu aperau cu motive destulu de ponderóse, nu te mirá dara iubite cetitoriule, deca tí voiú spune cá si membrii romani vedindu cá e vorba de *dreptulu celu mai sacru.* alu iubitei lorú bisericéi, l'au a-peratu cu totu foculu animei acestu pasu, asiá este, ei l'au aperatu, pentru cá au consciint'a de drepturile bisericeloru, si au firm'a speran-tia cá timpulu nu e departe, candu luandu-li-se de pre capu Concordatulu impusu de absolu-tismulu lui Bach, biseric'a lorú se va bucurá de drepturile ei antice! Spre lauda se li fie fratiloru membri magiari cá ei convingendu-se despre necesitatea susatinsulu pasu in proieptu, l'au spriginitu, si spre o nespusa bucuria a ro-maniloru, reprezentanti'a intréga primindu-lu, a decisu a se face representatiunea, in sensulu proieptului comisiunei.

Avendu a se tienti in martiu 23 a. c. una adunare estraordinaria in caus'a unei represen-tatiuni la ministeriu pentru organisarea mu-nicipieloru si in caus'a gimnasiului inferiore din Simlewu — Selagiului care stá inchisu de 3 ani, nu voiú intardiá a referá despre resulta-tulu ei. Metellus.

Cerculu electoralé **Cocot'a** (cottulu Temi-siorii) martiu 1868.

Nu ne potemu destulu mirá de órb'a in-dresnire a dlui Ónosy (ablegatulu acestui cercu, si ceva consangénu de aprópe a dlui comite supr. Murányi) cu carea vino a ni referá, — prin o brosiura mica tiparita in tóte limbele a-cestui cercu, — despre intieptá procedura de pan'acum a maioritatii dietale, precum si despre rezultatele aptivitatii aceleia in decursulu aloru doi ani si mai bine. Dsa pré bine scie, cá la ul-tim'a alegere neci unu romanu din cerculu ace-st'a na fostu pentru alegerea dsale, ci toti pen-tru barbatulu increderii nostre V. Babesiu, ma observandu noi apucaturile partisaniloru sei neci cá voiramú a partecipa la acea alegere ne-legala, si facuram pasii cuviintiosi a protestá in contr'a aceleia. Comisiunea respectiva inse — din respectu catra naltulu consangónu a dlui Ónosy — asá de constitutionalu a nu ni primí protestulu, si asiá dsa devení alesu numai de catra o parte a alegatoriloru, nu inse si din partea nostra, si noi ca atari neci lu conside-rámu de representantele nostru. Acésta jurstare n'a remasu necunoscuta neci dlui Ónosy, si to-tusi dsa vine neprovocatu — a ni dá si nóa socót'a, chiar asiá casí candu si noi l'am fi ono-ratu cu increderea nostra. — Crede dóra dsa cá prin afabilitatea acést'a ce noi n'o pretendemú — ne va poté instrainá de catra barbatii cei ce se lupta nu pentru interesele unei partite predomnitóre ci pentru ale tuturoru nationali-tatiloru, si ne va atrage in partea sa: atunci fórté se insiéla. Se insiéla, pontru cá noi toc-mai din brosiur'a dsale, mai biño ne poturamú convinge cá acea maioritate a dietei pre carea dsa o inaltia cu laudele pan'la ceriu pan'acum n'a facutu inca neci catu-e negru sub unghia pentru asecurarea esistintiei nostre nationale. Séu

am castigatu noi ceva, candu Dsa se lauda cá partit'a dsale a esoperatu:

de s'a deobligatu monarculu a recunósce legile santiunate ale patriei, —

cá regele s'a incoronatu, — mai departe, cá regele a pusu juramentulu a sustiené legile fundamentale ale patriei nevatemate, — si in fine

cá constitutiunea a pasitu facticu in vietia candu tóte institutiunile acestea le splotéza éra si numai totu acea partit'a?!

Despre o egala indreptatire inse a tuturoru nationalitatiloru si la esercerea de drepturi po-litice, precum participa acele la contributiuni de avere si de sange, — in tóta brosiuriti'a dlui Ónosy, nu se face neci o amintire. Nu, pentru cá neci o potea face, de óra-ce partit'a dsale, ne voindu a sci de catu numai de o nationalitate in tóta Ungari'a nu s'a afluatu indemnata a face ceva si pentru cele lalte natiuni colocuitóre, ci purcede si mai departe a le considerá totu nu-mai de plebs contribuens la sarcinele statului, reservandu-si beneficiele numai pentru sine.

Nu mai asiá ni potemu splicá „egal'a in-dreptatire“ a dlui Ónosy, cu carea cautá (la alegerea din 1865) a ne amagi, si éca-lu acum de nou vine cu ea la tergu, si nu se sfiesce a ni face promisiunea: cá dacavom aprobá si sprigini procedur'a partitei dsale — va se dica: dacá lu vom realege de ablegatu — si realisarea *celor'a lalte dorintie ale nostre*, inca va urmá catu mai curundu! Ce cuvinte dulci si frumóse! dauna numai, cá fatalulu seu reportu, inca destulu de timpuriú ni dede de a pricepe cá „realisarea celor'a lalte dorintie ale nostre“, nu sunt si ale nostre, ci numai a partitei dsale, — si cá nu potemu dice si noi cu densulu „realisarea *celor'a lalte dorintie ale nostre*“, de-óra-ce pan'acum inca neci un'a nu ni s'a reali-satu!

De altcum tactic'a acést'a (cu mistificarea posesiveloru „meu“ si „teu“) a profesionat'o si o mai profesionéza si alti candidati de panur'a dlui Ónosy, si de aici vine cá in multe cercuri romane, s'au véritu astfel de deputati; cáci au-dindu romanulu nostru celu fórté lesne credie-toriu pre candidatulu seu celu viclénu vorbindu despre: „limb'a nostra“, interesele nostre“, „am-ploiatii nostri“ s. c. a priceputu „limb'a roma-nésca“, „interesele dulci sale natiuni“ si „am-ploiatii romani, pentru cá n'a sciutu, cá dicendu densii „a nostre“ atat'a va se dica catu: „a partitei nostre“ éra nu si a bietului romanu care l'alego.

Credemu cá pe viitoriu vom fi mai pre-cauti in alegerea ablegatiloru nostri si acum mai lesne ne vom poté ferí de astfel de candidati, pentru cá acum de nou ne convinseramú cá tóte promisiunile lorú — pentru noi romanii — sunt numai nescé frase góle, éra de impli-nirea acelor'a numai ei insisi se folosescu.

In fine trebue se marturimu, cá d. Ónosy totusi are ceva meritu cu reportulu seu, si ade-ca: antaiu reportandu-ne dsa despre aptivitatea de pan'acum a maioritatii dietale si enume-randu rezultatele ei, destulu de lamuritu ne a-réta, cá aceea tocmá nemi'a n'a facutu pentru noi, si prin urmare ne admonéza inca de tem-puriu a ne ingrigi de una asiá felude ablegatu carele scie si recunósce, cá in Ungari'a mai e-sistu si alte nationalitati afara de cea magiara, cari tóte participandu la sarcinele patriei: do-rescu si pretindu a fi partasie si la beneficiele aceleia, dorescu a li se asecurá esistintia lorú politica-nationala, — cu unu cuventu, carele se se lupte nu numai pentru interesele unei par-tide predomnitóre, ci pentru interesele tuturoru nationalitatiloru, si in fine carele nu privesece pre alti barbati bine meritati, cari intru ade-veru dorescu si se ustanescu pentru indestulirea tuturoru nationalitatiloru — pe asa egalei indreptatiri, si prin acéa buna starea si pros-perarea patriei nostre comune: — de *reactio-nari* — precum i place si dlui Ónosy a-i numi, éra a dóu'a grabindu-se d. Ónosy, prin acestu reportu laudatoriu a ni se recomandá respective a-si asecurá ablegati'a cercului no-stru: ni aduse a minte cá acum e timpulu celu mai acomodatu pentru constituirea partideloru si compunerea listei fiitoriloru ablegati, pentru cá mai tardú adeca dupa ce se vor asecurá can-didatii partidei guvernamentale, éra va emite d. Murányi ordinatiuni preste ordinatiuni (fire-sce totu intru intielesulu constitutiunei), spre a impedeá si oprí „cortesiele“ pe sém'a partidei liberale.

Observandu noi dara cursele ce ni le punu astfel de candidati, neci acum se nu ne lasámu a ne amagi séu corumpe, cu nescé promisiuni dulci — cari nu put alta de catu vórbé góle,

— séu cu alte medilóce deositoré, ci se li aretámu cá noi intru adevéru suntemu maturi pontru ó viétia política, si ca atari scimu subordiná intereselo nóstre particulári, intereseloru vitali ale dulcéi nóstre natiuni, celoru mai scumpe de catu si viétia nóstra.

Noi scimu, cá avisati numai la poterile néstre proprie spirituale si materiale, nu am poté produce neci unu resultatu favoritoriu, celu putienu esperiinti'a din 1865 destulu de vederatu ni-a demustratu acésta. Am aflatu dara de oportunu asta data a pasí in aliantia cu asiá felu de eleminte, a caror'a principie si interese sunt acum identice cu ale nóstre. Si éca cá in congregatiunea comitatensá din fauru si afluam unu astfelu de aliatiu in *partid'a liberala* din acestu comitatu, carea se bucura a cuprinde in senulu seu cele mai celebre capacitati de diferite natiunalitati ale comitatului nostru. Dar pontru ace'a — pe langa tóte cá caus'a nóstra e drépta si santa, — nu afirmámu cá cu acésta partid'a de securu vom triumfá, nu, cá caus'a nóstra totdeun'a a fostu drépta, si totusi — mai pretotindenea — inimicii nostri au invinsu, acésta inse vine de la proverbiulu: cine are puterea acel'a domnesce. Nóa nu ni stau spre' dispusetiune varmegiasii cu pandurii si persecutoriilor, neci asistinti'a militara, neci potemu inspáimáti poporulu cá de nu va alege pre candidatulu pre carele lu voiesce varmegi'a: se va mania' Mari'a Sa d. fispanu si-i va tramine executia s. c. l. totusi lucrandu noi dupa dreptate, pe de o parte ni remane consciinti'a curata cá n'am lucratu in contr'a intereseloru natiunei si patriei nóstre, éra pe de alta, cá si asta data vom aretá acelorú domni ingamfati, — cari se lauda pe la locurile inalte a posiedo increderea romaniloru in mai mare mesura, chiar de catu si bravii nostri conducatori, — cumca noi tocmá neci ó incredere nu punemu in trensii. — Venitoriulu ni, va aretá, de ne-am insiclatu si in nouii nostri aliati.

Dar spre a poté aretá domniloru dualisti, cá noi intru adevéru dorimu, voimu si pretindemu emanciparea viétii nóstre politice, e neconditiunatu de lipsa, nainte de tóte a ni pastrá unitatea nóstra natiunala, cáci indata ce ne vom despica' in partidii, si vom lucrá unulu in contr'a celuia laltu: pe langa acea cá noi insine ni dámu testimoniulu de nematuritate politica, scopulu nostru comunu neci candu nu ni l'am ajunge, éra inimiciloru nostri celoru altcum nepotintiosi, cu totulu li-am inlesni' noi insine invingerea a sup'r'a nóstra. Dreptace'a barbatii nostri cei ce sunt in nemedilóceita atingere cu poporulu, si-i posiedu increderea, — cum sunt preotii si invetiarii — neincetatu se privegheze a sup'r'a poporului, ca se nu-lu amagésca séu seduca inimicii nostri, cá natiunea din manile loru va core socé'a despre faptele lui.

Despre direptiunea ce avemu de urmaritu la fitórea alegero de deputati asceptámu la timpulu seu indrumarea cuviintiósá de la barbatii nostri de incredere.

Mai multi alegatori din cerc. Cocotei.

Vraniu (c. Carasiu) fauru.

(*Decadinti'a natiunala a romaniloru din comitatulu Temisiului.*) S'a cetitu in acésta pretiuita sóia cumca notariulu din Voivodinti d. Iuliu Munteanu s'a promovatu de jurasore la Aradulu nou, éra in postululu dsale s'a substituitu fostulu juratu comitatensé romanu d. Petru Jurma.

Curundu inse aflara stepanitorii magiari cá Jurma e romanu de principie de acele cari nu ajungu la mesur'a unгурéscá, cu alte cuvinte „nem jó magyar érzelmú oláh,” apoi vinu alegeriile dietali si se poté cá va lucrá pontru candidatulu romanescu in contr'a vointii unгурiloru, de aceea unгурii pusera in loculu lui Jurma pe unu puiu de némtiu care neci limb'a romanésca n'o cunósce pre buna cale, necum se aiba si cele lalte calitati recerute pontru unu notariu in comune romane, altmintre e unu teneru solidu abié de 20 de ani si ca voluntariu s'a batutu bine la Königgrätz cá a capetatu medala de argintu. Acestu némtiu notariu substituitu a fostu scrietoriu lui M. si prin lingusiri a castigatu poporulu in partea sa.

Diu'a alegorii de notariu a fostu in 29 fauru, careia fiindu si eu martoru vi ó descriu. S'au prezentatu la alegere ca candidati numitulu notariu substitutu némtiulu Blau si doi romani dd. Petru Petroviciu si Jurma.

Totu ce érá intieligintia in frunte cu preotii lucrá pontru candidatii nostri natiunali,

inse poporulu in nepreceperea sa se aduná pe la birturi si stranii l'informau cu desclinite medilóce indatinat in catu ajunsera tieranii nostri a indrumá pe preoti la beserica si a-i provocá se nu se amestece in alegeri, buna óra casí cum preotii nostri ar fi romano-catolici fora muiere si familia si cari prin urmare potu renuncia' — fora se-i dóra — la influinti'a ce li compete in afacerile publice ca cetatiani ai statului.

Nu voiau tieranii romani se scie de notariu romanescu pontru cá notariulu de mai nainte d. M. fiindu natiunalistu zelosu a sterpitu multe abusuri si desfrenari dintre ei si i-a constrinsu a-si trimite copiii la scóla. Pontru asemene fapte nobile, tieranii romani i imputa cá notariulu de romanu este pré aspru in locu se-i multiamésca. De aci ó invederatu cumca scólele nóstre poporale trebuescu reorganizate astfelu, ca si tieranulu se véda sporiulu si folosulu, atunci elu li va recunósce necesitatea si le va imbratisia. Asceptámu dara reorganizarea, si sunt multe de reorganizatu, precum a spusu in acésta sóia unu stimatu barbatu competentu.

Revinu la obieptu. Némtiulu fu alesu de notariu cu voturile romaniloru sedusi. Spre rusinea tieraniloru nostri romani se mai amintescu aci cumca de notariatul de Voivodinti se tione si comun'a Podpornea satu curatu serbescu, in care toti serbii au fostu insufletiti pontru candidatulu romanescu, numai ca se nu fie unu notariu dintre consangeniiloru celor'a cari apésa natiunalitatile din tíera.

Ioane Tomasielu, preotu.

Bucuresci 28 fauru.

(*Caus'a cáiloru ferate. Curtea de cassatiune. Istori'a bandelorú de bulgari. Moneta natiunala.*)

O societate mare si solida din Berlin a trimisu de curendu domnitoriulu unu proieptu de concessiune pontru cáile ferate. Acestu proieptu cere ó asigurare numai de 7 1/2 la suta pe anu, si facultatea d'a avé privilegiulu pontru tóte liniile pana in 10 ani. Elu nu cere participarea fiscului cu capitalele sale dar cere unu adausu de 20 mfi de franci la chilometru, peste sum'a cerutá de Offenheim. Ministeriulu pare gat'a a partenii asemene concessiune, fiindu mai avantagiósá de catu celo precedente. Offenheim care cu concessiunea sa cade acum'a, audiú cá starue a fi primitu si densulu in societatea berlinesa. Astfelu stau lucrurile pana acum'a.

Proieptulu pontru mutarea curtii de cassatiune la Iasi se spéra a triumfá, dar acel'a pontru reformarea curtii va avé opositiune in Senatu, dupa tóta probabilitatea principiulu de frunte ce aduce divergintie este neamovibilitatea numai pe 7 ani, cá tóti ómenii seriosi conchidu cá astfelu-curtea nu poté avé ó independintia solida; afara de acésta eligibilitatea membriloru de cátra camera poté se dee locu la influintie de partite, si la favoritismu, in catu se ajungu ó curte mai rea de catu cea actuala.

Istori'a bandelorú armate de Bulgari a fostu ó simpla. inventiune alu partitului opositiunci, carele desperatu de debilitatea sa nu mai scie ce manopere se gasésca spre a discreditá ministeriulu actuale.

In fine moneta natiunala ne veni. Dupa esemplariulu ce vi trimitu s'au adusu de 6 milióné lei, (cari corespundu cu franci), bani séu centime de 1, 2, 5 si 10. Marimea loru e cea francesca. Aparitiunea acestei monete éra si a datu ansa opositiunei ca se strige cá ea nu are valóre intrenseca, fara a li bate inim'a de mandria natiunala cá in fine dupa atati secolii am recapatatu dreptulu d'a avé moneta nóstra. Mi se pare inse cá in cestiunea acésta ministeriulu a comisu ó gresielá. Voindu a face actu de politétia, prin agentulu de la Constantinopole, a aretatu Portei legea si intentiunea Guvernului de a bate bani. — Pórt'a dupa mari dificultati ar fi concesu numai la moneta de arama, refusandu cu totulu baterca moneteloru de argintu si auru dupa cum dice legea. Nu scimu daca viitoriulu nu ni va dá mai multu curagiu politicu.

Economia.

Tergulu de Viena.

Pretiurile négótieloru sunt:

centenariulu (marge, mage)

Bumbaculu Egiptianu 85 fl. 90 fl.

„ Nordamer. middl.	65	70
„ Greccescu	55	60
„ Levantinu 1.	52.50	55
„ Persianu	50	50
„ Ostind. Dhol. fair	57.50	60
„ „ midd. fair	55.—	57.50
Canep'a de Apatin	19.25	22.—
„ „ Itali'a, curatite faine	62	80 fl.
„ „ „ midlocia	45	60
„ „ Poloni'a naturala	18.—	20.50
„ „ „ curatita	24.	31.—
Inulu natural de Polonia	18.—	20.50
„ „ Moravia natural	26.—	38.—
Mierea de Ungari'a naturala	19.50	20.50
„ „ Banatu alba	—	—
„ „ Ungari'a galbena	19.50	20.—
Sementi'a de trifoiu din Stiria de cent.		
„ cea rosia curatita	25	26.50
„ „ lucerna italiana	29	29.50
„ „ „ francesca	36.50	38
„ „ „ unгурéscá	28	29
„ „ „ curatita	29.50	30.50

Talp'a lucrata (Pfundleder prim.) 95 „ 97 „
„ „ („ Corametti) 89 „ 91 „

Pelea de bou, uda cu órne,
„ cea din Poloni'a de 22—23 „
„ din Ungari'a de 26—27 „
„ „ „ uscata cent. 55—57 fl.
„ vaca „ „ 55 „ 57 „
„ vitielu „ „
„ fora capetine 126 „ 131 „
„ cu capetine 108 „ 113 „
„ din Poloni'a cu cap. 91 „ 95 „

Cleiu pentru templari celu negru 13.— 14.—
„ „ „ celu brunetu 21.— 22.—
„ „ „ celu galben. 23.— 24.—

Oleulu de inu 29 29.50
„ „ rapitia (rafinatu) — 25.50 26
„ „ terpentinu galitanu 16.— 17.—
„ „ „ rusescu 15.50 „ 16.50
„ „ „ austriacu 19.50 20

Colofoniu. 7 1/2 — 7 3/4
Smól'a négra 5 3/4 „ 6 1/2 „

Unsórea de cenusia din Iliri'a 19.— 19.75
„ „ „ Ungaria (alba) 17.— 17.75
„ „ „ (albastra 15.75 16.25

Rapiti'a din Banatu, metiulu „ austriacu 5.50

Perulu de capra din Romani'a 37 fl. 41 fl.
Lan'a de óie, cea de iórna 75 „ 88 „
„ „ „ „ véra „ „
„ „ mielu (fina) 120 „ 125 „
„ „ óie din Transilvani'a 92 „ „
„ „ „ „ Brail'a, Jalomiti'a 66 „ 67 „
„ „ „ „ Romani'a mare 64 „ 65 „
„ „ „ „ mica 60 „ 62 „

„ tabaci (Gärber) din Romani'a 50 „ — 52 —
„ óie din Banatu, cea comuna, grósa 50 „ — 54 —
„ óie din Banatu tigai'a 60 „ — 65 —
„ véra din Besarabi'a 50 „ — 52 —

Unsórea de porcu 37.— 37.50
Slanin'a afumata (loco) 38.— — 39.50

Cér'a din Banatu si din Ungari'a, cea galbena 120 „ —
„ cea nalbita 145 „ — 155 —

Prunele uscato, din (cent.) 12.50 — 15.25
Zaharulu Raffinade 29.50 30.50
„ Melis 27.50 28.50
„ Lompen 26.50 — 27.—

Seulu de óie din Romania — —
Coltiani (Knoppern) I. din 1867 14.25 15.75
„ „ II. „ 1867 12.25 13.25

Dirdie (Trentic) Unguresci, albe 12.50 13.25
„ — jumetate albe 10. 11.25
„ — „ obele — 8.75 9.50
„ — „ ordinare — 7.— 7.50

(Burs'a de gráu si farina, 7 mart.)
in catu se tiene de negociarea gráului s'ar poté dice cá astadi domn' cea mai slaba trecere in tempulu mai den urma. Consumatoriulu nu voiau se cumperé desl vendiatorii slabisera den pretiuri, de aici urmá cá trecerea fu tare neinsemnata. Den gráu cumperara numai putiene mori, cam 8000 meti. Pretiurile scadiusera cu 15—25 cr. Secar'a érá neglésa, 10—15 cr. mai eftina, pontru esportu nu se cumperá. Ordiulu pontru fabrica de spiritu n'avea trecere neci de catu, celu pontru ingrasiatu avea putiena cercare. Cucurudiulu in partii mari nu trecea neci de cum pretiulu cu 10 cr. mai eftinu. Ovesulu, fara

viétia; se oferia mai multu de catu se ceré Pretiurile remasera neschimbate.

Farin'a trece tare a munca, in decursulu intregu alu septemanei trecú, casí astadi, tar putiena pe séma consumului. Pretiurile ne schimbate, nominale.

Notarile oficiósce:
Gráulu de Ungaria, 87/88 7 fl. 10 cr. celu de Banatu 88 7 fl. 40 cr.; 7 fl. 45 cr. in Viena Secar'a de Ungari'a, 80 5 fl. — cr. Viena. Cucurudiulu 80 3 fl. 20 81 3 fl. —, transito. Ordiulu 72 3 fl. 40—; Ovesulu de Ungari'a, de la 44—49 2 fl. 4; — 2.12 de metiu.

Farin'a nr. 0 16 fl. 50—17 fl. nr. 16 fl. nr. 2 13 fl. 75—14; nr. 3 11 fl.—11.25 nr. 4 10 fl. 25; nr. 5 9 fl. 25—9.50; pretiulu farinei la mori este la fie-care numeru cate ó 1 fl. mai eftimu.

Aradu, 7 martiu.

Negotiarea cu bucate in piati'a nóstra ne se poté dice neci de asta data mai buna ca in septemanele trecute, cu tóte cá la inceputulu septemanei cesteia intrase unu picu de viétia in ea; trecerea se causéze numai prin consumatori Pretiurile inca scadiura. — La piatia s'au adusu destule bucate dara lipsiau cumperatori esportulu inca nu s'a amestecat in tergu Pretiurile: Gráulu celu mai curatu 5 fl. 65 —70, celu mai de rendu 5 fl. 50 si celu mai slabu 5 fl. 20 la metiu. Secar'a 3 fl. 50 — 65. Cucurudiulu 2 fl. 50. Ordiulu 2 fl. 10 —15. Ovesulu nu a fostu reprezentatu in negociu. — Timpulu este norosu si ploiosu ap'a a inceputu a cresce in catu naile potu comunica bine pe Muresiu.

Concursu.

Spre ocuparea vacantei statiuni invetiatioresci, din comuna Comiatu, protopopiatulu Lipovei, Comitatulu Temisiorii se deschide Concursu pana in 4 septemane de la prim'a publicare in acésta sóia, cu care postu invetiatioresci sunt urmatórele emoluminte impreunate: 68 fl. 50 cr. v. a. 27 meti gráu, 15 meti cucurudi in bómbe, 25 2 sars, 50 2 clisa, 10 2 lumini, 10 orgii de lemne, 1/2 jugeru livada, 1/2 jugeru gradina si cortelu liberu.

Doritoriulu de a ocupá statiunea acésta, au de a trimite la subserisulu recursurile loru instruate cu documintele recerute si adresate catre Pré Onoratu Consistoriu din Aradu. Lipova, 15 februaru 1868.

Ioane Tieranu

(3—3) Dis. prot. si Inspect. scol.

Cursurile din 9 mart. 1868 n. sér'a.

(dupa aretare oficiále.)

	bani	marf.
Imprumutele de stat:		
Cele cu 5% in val. austr.	53-30	53-50
„ „ contributiunali	57-10	58-70
„ „ noue in argint	73-50	74-50
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci)	79-25	79-75
Cele natiunali cu 5% (Jan.)	63-30	65-50
„ metalice cu 5%	57-10	57-30
„ „ „ malu—nov.	58-40	58-60
„ „ 4 1/2%	50—	50-50
„ „ 4%	44-25	44-75
„ „ 3%	33-25	33-75
Efekte de loteria:		
Sortile de stat din 1864	83-90	85-10
„ „ 1860 1/2 in cele intregu	83-70	83-90
„ „ „ 1/2 separata	90-75	91-25
„ „ 4% din 1854	74-50	75—
„ „ din 1839, 1/2	169—	170—
„ banciei de credit	131-15	131-40
„ societ. vapor. dunarena cu 4%	93—	93-50
„ imprum. princip. Eszterházy á 40 fl.	130—	—
„ „ „ Salm	31-50	32—
„ „ cont. Palfy	25-75	26-25
„ „ princ. Clary	27-50	28-50
„ „ cont. St. Genois	24-25	24-75
„ „ princ. Windischgrätz á 20	17-50	18-50
„ „ cont. Waldstein	21—	22—
„ „ „ Keglevich á 10	14-75	15-25
Obligatiuni dessarcinatóre de pamentu:		
Cele din Ungaria	70-25	70-75
„ Banatul tem.	40—	70-50
„ Bucovina	64—	64-50
„ Transilvania	65—	65-50
Actiuni:		
A banciei natiunali	707—	708—
„ de credit	187-50	187-70
„ „ scont	580—	585—
„ „ anglo-austriace	115-50	116—
A societatei vapor. dunar.	486—	488—
„ „ Lloydului	193—	195—
A drumulu ferat de nord.	173-20	173-70
„ „ stat	254-20	254-70
„ „ „ apus (Elisabeth)	139-75	140-25
„ „ sud	168-25	168-50
„ „ „ langa Tlaza	147—	147—
„ „ „ Lemberg-Caernowitz	179-50	180—
Bani:		
Galbenii imperatesci	5-54	5-55
Napoleon'ori	9-28	9-29
Friedrichs'ori	9-60	9-65
Suverenii engl.	11-65	11-70
Imperialii rusesci	9-55	9-60
Argintulu	113-75	114-25